

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย

ทะเบียนเลขที่ สช 68100268

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย คำขอเลขที่ 61100193 ทะเบียนเลขที่ สช 68100268 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 24 ตุลาคม 2561

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. 2568

(นางอรมน ทรัพย์ทวีธรรม)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย

Mae Ya Sukhothai Marian Plum หรือ Mayongchit Mae Ya Sukhothai

(1) เลขที่คำขอ	61100193	ทะเบียนเลขที่	สช 68100268
(2) วันที่ยื่นคำขอ	24 ตุลาคม 2561	วันที่ขึ้นทะเบียน	24 ตุลาคม 2561
(3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน	จังหวัดสุโขทัย		
ที่อยู่	ศาลากลางจังหวัดสุโขทัย		
	ถนนนิกรเกษม ตำบลธานี อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย 64000		
(4) รายการสินค้า	มะยงชิด		
(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า			

คำนิยาม

มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย หรือ Mae Ya Sukhothai Marian Plum หรือ Mayongchit Mae Ya Sukhothai หมายถึง มะยงชิดพันธุ์แม่ย่า ผลใหญ่ รูปไข่ เมื่อสุกมีสีเหลืองอมชมพูอมแดง ผิวเปลือกหนากรอบ เนื้อแน่นหนา กรอบ ไม่มีเสี้ยน และไม่มียางอยู่ในส่วนของผล เมล็ดเล็ก สีสบ รสชาติหวานอมเปรี้ยว ผลิตในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก อำเภอสรีสำโรง และอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะของสินค้า

- (1) พันธุ์มะยงชิด พันธุ์แม่ย่า

- (2) ลักษณะทางกายภาพ

- รูปทรงผล	ผลมีขนาดใหญ่ รูปไข่
- เปลือก	ผิวเปลือกหนากรอบ ผลดิบสีเขียว ผลสุกมีสีเหลืองอมชมพูอมแดง และไม่มียางอยู่ในส่วนของผล
- เนื้อ	เนื้อแน่นหนา กรอบ ไม่มีเสี้ยน
- เมล็ด	เมล็ดเล็ก สีสบ
- รสชาติ	ผลสุกมีรสหวานอมเปรี้ยว

- (3) ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวานอยู่ในช่วง 20 – 24 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

วัตถุดิบ

กิ่งต้นพันธุ์ต้องเป็นมะยงชิดพันธุ์แม่ย่า ได้จากวิธีการทาบกิ่ง การต่อกิ่ง หรือการเสียบยอด เป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ให้กิ่งต้นพันธุ์ดี สำหรับต้นตอที่นำมาทาบกิ่ง ต่อกิ่ง หรือเสียบยอด ควรเป็นกิ่งพันธุ์ของมะปรางเปรี้ยวในพื้นที่ที่ตอนแล้ว หรือกำลังนำไปขยายพันธุ์ ที่เรียกว่า “กาวาง” หรือสามารถซื้อหรือนำต้นพันธุ์มาจากพืชสวนสุโขทัยในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก อำเภอสรีสำโรง และอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

การปลูก

(1) ขุดหลุมกว้างประมาณ 75 เซนติเมตร ลึกประมาณ 50 – 100 เซนติเมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ ตากดินไว้ 15 – 20 วัน จากนั้นนำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกใส่ลงในหลุมผสมให้เข้ากัน

(2) การปลูกในพื้นที่ราบหรือที่ดอน มีระยะห่างระหว่างต้นและแถว 8 x 8 เมตร หรือการปลูกสวนยกร่อง มีระยะปลูกระหว่างต้นและแถว 6 x 6 เมตร หรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การดูแลรักษา

(1) การใส่ปุ๋ย แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- การใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงดิน ให้ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักเป็นหลัก
- การใส่ปุ๋ยที่ต้น ให้ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ รวมทั้งใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยอื่นตามความเหมาะสม

ทุกๆ 6 เดือน หรือตามความเหมาะสม

(2) การให้น้ำ ในระยะการปลูก 2 – 3 เดือนแรก ต้องให้น้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ เฉลี่ย 3 - 5 วันต่อครั้ง หลังจากอายุ 3 - 6 เดือนให้น้ำ 7 - 10 วันต่อครั้ง และเมื่ออายุ 1 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะช่วงฤดูแล้งให้น้ำ 15 - 20 วัน ต่อครั้ง

(3) การตัดแต่งกิ่ง ทำการตัดแต่งกิ่งมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยที่หัก กิ่งที่เป็นโรค หรือกิ่งที่แห้งตายออกทุกปี

(4) การตัดแต่งผล ทำการตัดแต่งผลมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยออก เหลือข้อละ 1 – 3 ผล

(5) การพรางแสงต้นมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยจะทำเฉพาะในระยะ 1 – 3 ปีแรก เช่น ใช้ตาข่ายกรองแสงบังแดด หรือปลูกกล้วยเป็นพืชแซม เป็นต้น

(6) การห่อผลมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย ระยะที่เหมาะสมคือช่วงหลังดอกบาน 30 – 40 วัน โดยห่อถุงพลาสติก หรือวัสดุอื่นที่เหมาะสม

(7) การกำจัดแมลงและวัชพืช มีการกำจัดวัชพืชที่หลากหลายวิธี เช่น การถางหญ้ารอบโคนต้น การใช้มีดฟันหญ้า การใช้เครื่องตัดหญ้า การใช้สารเคมีคลุมวัชพืชหรือฆ่าวัชพืช เป็นต้น

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

(1) ระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตแบ่งเป็น 2 รุ่น ได้แก่ รุ่นแรกในช่วงต้นเดือนมีนาคม และรุ่นที่สองในช่วงกลางเดือนเมษายน

(2) การเก็บเกี่ยวผลผลิตมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยจะเก็บในช่วงอายุประมาณ 70 วันหลังดอกบาน โดยสังเกตจากข้อผลจะมีสีเหลืองเข้ม ก้านใบยาว 4 – 5 เซนติเมตร

(3) การเก็บผลผลิตมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยแต่ละครั้ง ควรตัดให้มีใบติดมากับก้านผล 2 – 3 ใบ ต้องเก็บเกี่ยวด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันไม่ให้ผิวมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยเกิดรอยขีด และเก็บรักษาไว้ในที่ร่ม

(4) คัดแยกผลที่มีบาดแผล จุดดำ หรือเน่าเสียออก และควรห่อผลมะยงชิดแม่ย่าสุโขทัยด้วยตาข่าย โฟมหรือวัสดุอื่นที่ไม่ทำให้ผลชื้น แล้วบรรจุลงภาชนะที่เหมาะสม

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า “มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย” หรือ “Mae Ya Sukhothai Marian Plum” หรือ “Mayongchit Mae Ya Sukhothai”

(2) ให้ระบุชื่อผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการค้า สถานที่ผลิตหรือจัดจำหน่าย และรอบการผลิต โดยอาจเป็นวันที่เก็บเกี่ยวหรือบรรจุ รวมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ควรบริโภค วิธีการบริโภค หรือการเก็บรักษา เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอสุวรรณโคตร อำเภอสรีสำโรง อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย เป็นพื้นที่ราบลุ่มและการได้รับอิทธิพลของตะกอนน้ำพัดพาของแม่น้ำยม ส่งผลให้ทรัพยากรดินมีการเติมเต็มแร่ธาตุอาหารให้กับดินในพื้นที่ราบลุ่มสุโขทัยทุกปี ลักษณะดิน ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลปนเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีนํ้าตาลแก่ หรือสีนํ้าตาลปนเหลืองหรือสีแดงปนเหลือง และมีสีคลาแสงอ่อนสีแดงร้อยละ 5-50 โดยปริมาตร อาจพบก้อนลูกรังปะปนอยู่บ้าง มีลักษณะดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสุโขทัย ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 27.6 องศาเซลเซียส สูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส ต่ำสุดเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี 1,208.88 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการแทงช่อดอก การติดผล และระยะเวลาการสุกของผลมะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย

จากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศดังกล่าว ส่งผลให้ มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย ผิวเปลือกหนากรอบ เนื้อแน่นหนา กรอบ ไม่มีเสี้ยน และไม่มียางอยู่ในส่วนของผล เมล็ดเล็ก ลิบ รสชาติหวานอมเปรี้ยว

ประวัติความเป็นมา

พระแม่ย่า คือพระนางเสือง พระราชมารดาของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งชาวเมืองสุโขทัยให้ความเคารพสักการะเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองสุโขทัย โดยเมื่อปี พ.ศ. 2525 มีการจัดงานประจำปี “งานสักการะพระแม่ย่า” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการเพาะปลูกมะยงชิดโดยมีการนำผลมะยงชิดมาจำหน่ายภายในงาน ในราคากิโลกรัมละ 50 บาท เมื่อรับประทานแล้วชาวบ้านจึงนำเมล็ดมาเพาะ ได้ต้นกล้าเพียง 2 ต้น เมื่อเจริญเติบโตจนออกผล ปรากฏว่า 1 ใน 2 ต้น ให้ผลขนาดใหญ่ รสชาติหวานอมเปรี้ยว เนื้อแน่น กรอบ จึงปลูกไว้เพื่อเป็นผลไม้รับประทานประจำบ้าน ต่อมาได้มีการขยายพันธุ์โดยการทาบกิ่งได้ 100 กว่าต้น จึงนำปลูกลงแปลงขยายพันธุ์และตั้งชื่อว่า มะยงชิดพันธุ์แม่ย่า สายพันธุ์นี้ค้นพบมาตั้งแต่ปี 2542 โดยเกษตรกรในอำเภอสุวรรณโคตร สำหรับการตั้งชื่อมะยงชิดสายพันธุ์แม่ย่า ได้ทำพิธีขออนุญาตจากแม่ย่า ณ ศาลแม่ย่า สิ่งเคารพสักการะของชาวสุโขทัย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2542 มะยงชิดดังกล่าวมีลักษณะเด่น คือ ให้ผลดก ผลโต รสชาติหวานอมเปรี้ยว เนื้อแน่น เหนียวนุ่ม หลังจากได้ทำการขยายพันธุ์จนได้จำนวนต้นเพิ่มมากขึ้น ได้พัฒนาวิธีการขยายพันธุ์ไว้หลายวิธี ได้แก่ ทาบกิ่ง ต่อกิ่ง และเสียบยอด กระทั่งปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย” อย่างกว้างขวาง และถือเป็นผลไม้เอกลักษณ์ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสุโขทัย มีการจัดงาน “วันหมากม่วง หมากปราง ของดีศรีสุวรรณโคตร อำเภอสุวรรณโคตร จังหวัดสุโขทัย” ซึ่งมีการนำ “มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย” พิเศษขวัญใจคู่บ้านคู่เมืองสุวรรณโคตรและสุโขทัยมาจัดแสดงและจำหน่าย จึงกล่าวได้ว่าจังหวัดสุโขทัยเป็นแหล่งผลิตมะยงชิดคุณภาพดีที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิต มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสุวรรณโคตร อำเภอสรีสำโรง และอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย รายละเอียดตามแผนที่

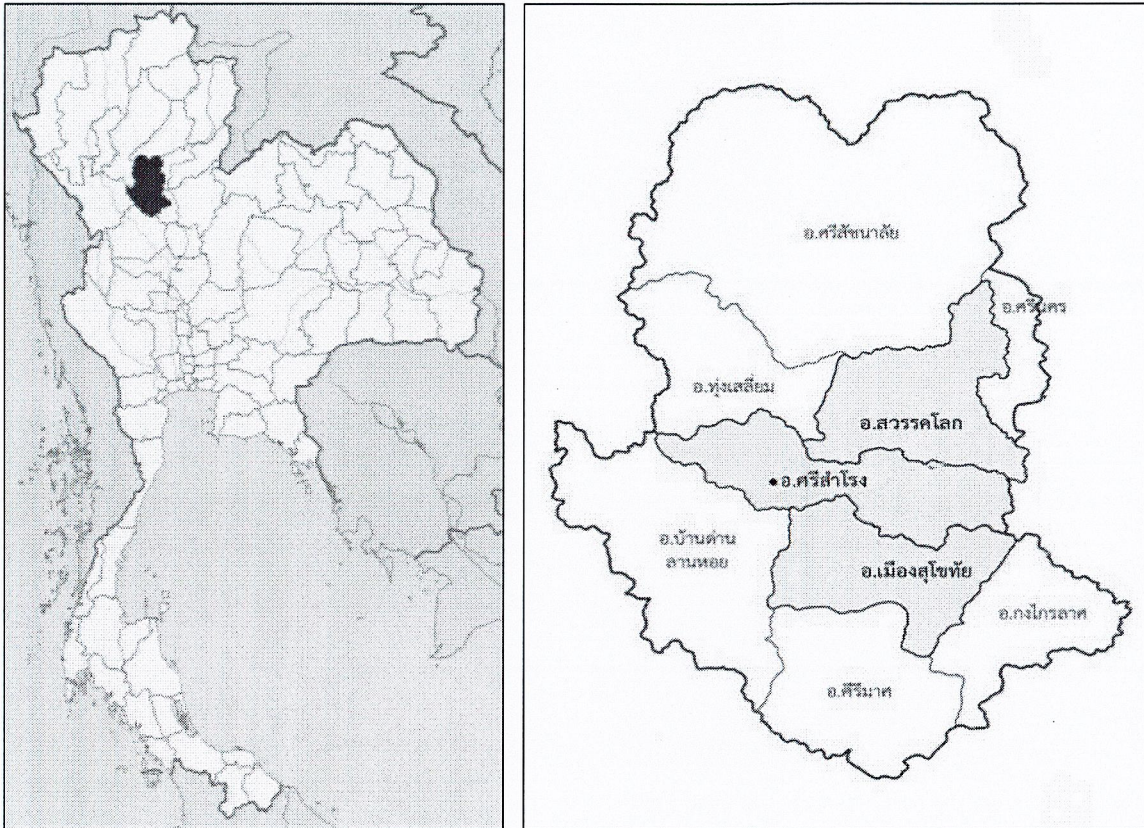
(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย ต้องผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) ให้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย
- (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มะยงชิดแม่น้ำสุโขทัย และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบ ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย

ขอบเขตพื้นที่การผลิต มะยงชิดแม่ย่าสุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวรรคโลก อำเภอศรีสำโรง และอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย